

Humoràlia

Mostra d'Humor Gràfic

Sense planeta no hi ha futur

Il·lustrar els Drets Ambientals per dibuixar un futur digne

Ilustrar los Derechos Ambientales para dibujar un futuro digno

Illustrate Environmental Rights to draw a decent future

Illustrer les Droits Environnementaux pour dessiner un avenir digne

SOS Clima

Sense planeta no hi ha futur

La **Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida i Humoràlia** organitzen la Mostra d'Humor Gràfic **"SOS Clima. Sense planeta no hi ha futur"**.

L'objectiu de la mostra és sensibilitzar sobre l'emergència climàtica com a principal amenaça pels drets humans, remarcar la necessitat de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i evitar l'augment de la temperatura global més de 1,5º, complint amb els compromisos recollits a l'Acord de París abans que la situació esdevingui irreversible. Reconèixer els drets ambientals com a drets fonamentals és necessari per frenar la destrucció d'hàbitats, la sobreexplotació i la contaminació que provoquen la pèrdua de la biodiversitat, clima extrem, plagues i pandèmies, posant en risc la vida futura.

Fotografia: Albert Sater | Acció SOS Clima. Setembre 2019, Lleida.

**“SOS Clima.
Sin planeta no
hay futuro”**

La **Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida** y **Humoralia** organitzan la Muestra de Humor Gràfico **“SOS Clima. Sin planeta no hay futuro”**.

El objetivo de la muestra es sensibilizar sobre la crisis climática como principal amenaza para los derechos humanos, remarcar la necesidad de reducir las emisiones de gases de efecto invernadero y evitar el aumento de la temperatura global más de 1,5º, cumpliendo con el Acuerdo de París antes de que la situación sea irreversible. Reconocer los derechos ambientales como derechos fundamentales es necesario para frenar la destrucción de hábitats, la sobreexplotación i la contaminación que provocan pérdida de biodiversidad, clima extremo, plagas y pandemias, poniendo en riesgo la vida futura.

**“SOS Climate.
Without planet
there's no
future”**

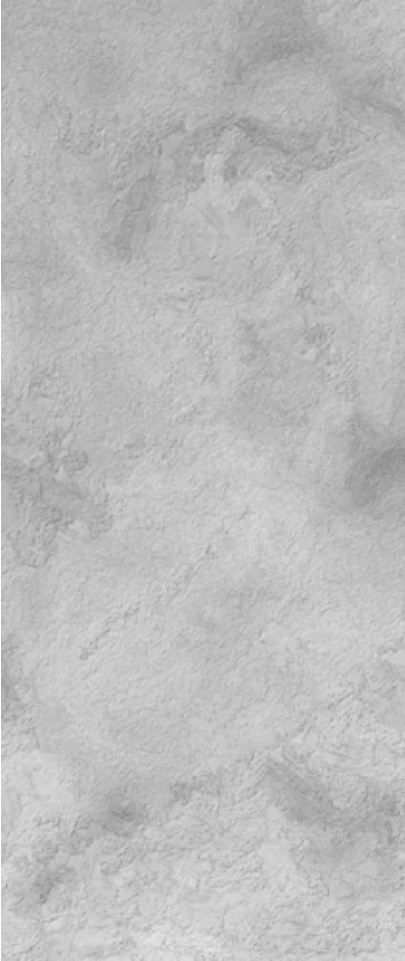
The **Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida** and **Humoràlia** organitze the Graphic Humor Show **“SOS Climate. Without planet there's no future”**.

The aim of the exhibition is to raise awareness about climate change as the main threat for human rights, and the urge to reduce greenhouse gas emissions and avoid the rise of global temperature more than 1,5º, following the Paris Agreement, before it's too late. Recognising environmental rights as fundamental is essential to stop the habitat destruction, overexploitation and pollution that generates biodiversity loss, extreme climate and pandemics, threatening the future life.

**“SOS Climat.
Sans planète
il n'y a pas
d'avenir”**

La **Coordinadora d'ONGD i altres Moviments Solidaris de Lleida** et **Humoràlia** organisent la sélection d'humour graphique **“SOS climat. Sans planète il n'y a pas d'avenir”**.

L'objectif de cette sélection est de sensibiliser sur la crise climatique comme principale menace pour les droits humains, insister sur la nécessité de réduire les émissions de gaz à effet de serre et éviter l'augmentation des températures globales à plus de 1,5º, respectant ainsi l'Accord de Paris avant que la situation ne soit irréversible. Reconnaître les droits environnementaux comme des droits fondamentaux est nécessaire pour freiner la destruction des habitats, la surexploitation et la pollution qui provoquent la perte de la biodiversité, climat extrême, fléaux et pandemics, en mettant en danger la vie future.

Reconeixent que el canvi climàtic és un problema de tota la humanitat i que, en adoptar mesures per fer-li front, les Parts haurien de respectar, promoure i tenir en compte les seves respectives obligacions relatives als drets humans, el dret a la salut, els drets dels pobles indígenes, les comunitats locals, els migrants, els nens, les persones amb discapacitat i les persones en situacions vulnerables i el dret al desenvolupament, així com la igualtat de gènere, l'apoderament de la dona i l'equitat intergeneracional (...)

Article 2

1. El present Acord, en millorar l'aplicació de la Convenció, inclòs l'assoliment de la seva fita, té per objecte reforçar la resposta mundial a l'amenaça del canvi climàtic, en el context del desenvolupament sostenible i dels esforços per eradicar la pobresa, i per a això:

- a) Mantenir l'augment de la temperatura mitjana mundial molt per sota de 2°C respecte als nivells preindustrials, i prosseguir els esforços per limitar aquest augment de la temperatura a 1,5 °C respecte als nivells preindustrials, reconeixent que això reduiria considerablement els riscos i els efectes del canvi climàtic;
- b) Augmentar la capacitat d'adaptació als efectes adversos del canvi climàtic i promoure la resiliència al clima i un desenvolupament amb baixes emissions de gasos amb efecte d'hivernacle, d'una manera que no comprometi la producció d'aliments; i (...)

2. El present Acord s'ha d'aplicar de manera que reflecteixi l'equitat i el principi de les responsabilitats comunes però diferenciades i les capacitats respectives, en vista de les diferents circumstàncies nacionals.

Article 4

4. Les Parts que són països desenvolupats haurien de continuar encapçalant els esforços, adoptant metes absolutes de reducció de les emissions per al conjunt de

Acord de París

l'economia. Les Parts que són països en desenvolupament haurien de continuar augmentant els esforços de mitigació, i se les encoratja que, amb el temps, adoptin metes de reducció o limitació de les emissions per al conjunt de l'economia, en vista de les diferents circumstàncies nacionals.

6. Els països menys avançats i els petits Estats insulars en desenvolupament poden preparar i comunicar estratègies, plans i mesures per a un desenvolupament amb baixes emissions de gasos amb efecte d'hivernacle que reflecteixin les seves circumstàncies especials.

Article 6

8. Les Parts reconeixen la importància de disposar d'enfocaments no relacionats amb el mercat que siguin integrats, holístics i equilibrats i que les ajudin a implementar les seves contribucions determinades a nivell nacional, en el context del desenvolupament sostenible i de l'eradicació de la pobresa i de manera coordinada i eficaç, entre altres coses mitjançant la mitigació, l'adaptació, el finançament, la transferència de tecnologia i el foment de la capacitat, si escau. (...)

Article 7

5. Les Parts reconeixen que la tasca d'adaptació s'hauria de portar a terme mitjançant un enfocament que deixi el control en mans dels països, respongui a les qüestions de gènere i sigui participatiu i del tot transparent, prenent en consideració els grups, comunitats i ecosistemes vulnerables, i que l'esmentada tasca s'hauria de basar i inspirar en la millor informació científica disponible i, quan correspongui, en els coneixements tradicionals, els coneixements dels pobles indígenes i els sistemes de coneixements locals, amb vista a integrar l'adaptació en les polítiques i mesures socioeconòmiques i ambientals pertinents, si escau.

Article 8

4. Per tant, les esferes en les quals s'hauria d'actuar de manera cooperativa i

El canvi climàtic
constitueix una
emergència mundial
que va més enllà
de les fronteres
nacionals. Es tracta
d'un problema que
exigeix solucions
coordinades en
tots els nivells
i cooperació
internacional per
ajudar els països a
avançar cap a una
economia amb
baixes emissions
de carboni.

facilitadora per millorar la comprensió, les mesures i el suport poden incloure:

- a) Els sistemes d'alerta bàsics;
- b) La preparació per a situacions d'emergència;
- c) Els fenòmens d'evolució lenta;
- d) Els fenòmens que puguin produir pèrdues i danys permanents i irreversibles;
- e) L'avaluació i gestió integral del risc;
- f) Els serveis d'assegurances de riscos, la mancomunació del risc climàtic i altres solucions en l'àmbit de les assegurances;
- g) Les pèrdues no econòmiques; i
- h) La resiliència de les comunitats, els mitjans de vida i els ecosistemes.

Acord de París

Amb l'objectiu d'abordar el canvi climàtic i els seus efectes negatius, 197 països, entre ells Espanya, van adoptar l'Acord de París a la COP21, a París, el 12 de desembre de 2015.

Article 12

Les Parts han de cooperar en l'adopció de les mesures que corresponguin per millorar l'educació, la formació, la sensibilització i participació del públic i l'accés públic a la informació sobre el canvi climàtic, tenint present la importància d'aquestes mesures per millorar l'acció en el marc del present Acord.

3 Elements clau de l'Acord de París:

Limitar l'augment de les temperatures a 1,5°C

Examinar la contribució dels països a la reducció de les emissions cada cinc anys.

Ajudar als Estats més pobres proporcionant finançament climàtic.

SOS Clima

“L’art gràfic de denúncia és l’expressió de l’ànima que reclama ser escoltada per la Justícia Social”

“El arte gráfico de denuncia es la expresión del alma que reclama ser escuchada por la Justicia Social”

“Protest graphic art is the expression of the soul in its demand to be heard by Social Justice”

“Les arts graphiques de dénonciation sont l’expression de l’âme qui demande à être entendue par la justice sociale”

Sense títol
Agus Harsanta
Indonèsia

El capitalismo funciona
Alejandro Artesero
Espanya

Periodic Table
Alexander Dubovsky
Ukraine

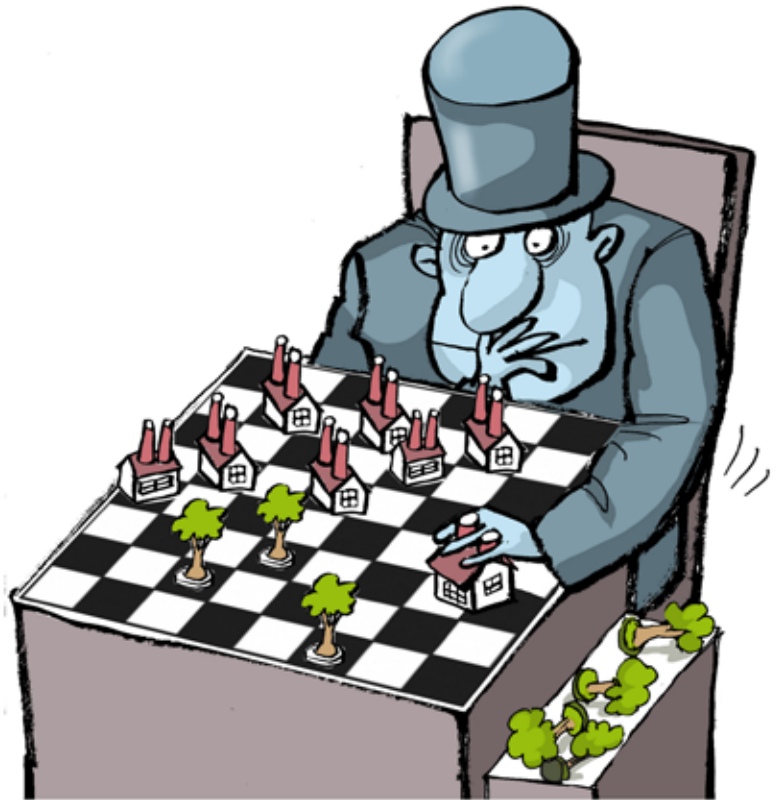
Sense títol
Alfio Leotta
Itàlia

Sense títol
Alexander Shmidt
Rússia

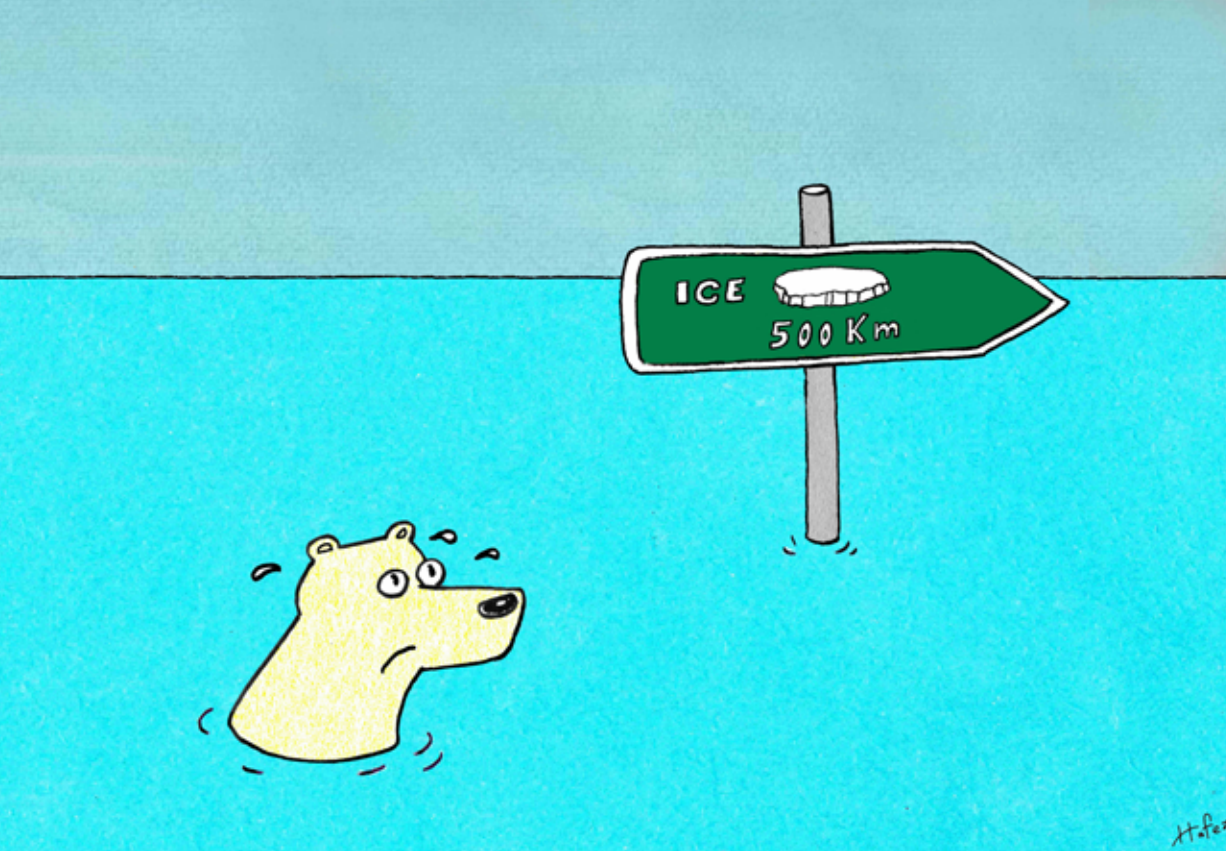
River
Alexander Dubovsky
Ukraine

Martirena

Jaque Mate Planeta

Alfredo Lorenzo Martirena Hernandez
Cuba

Polar ices are vanishing
David Hafez
USA

Care together
Alicja Wieczorek
Polònia

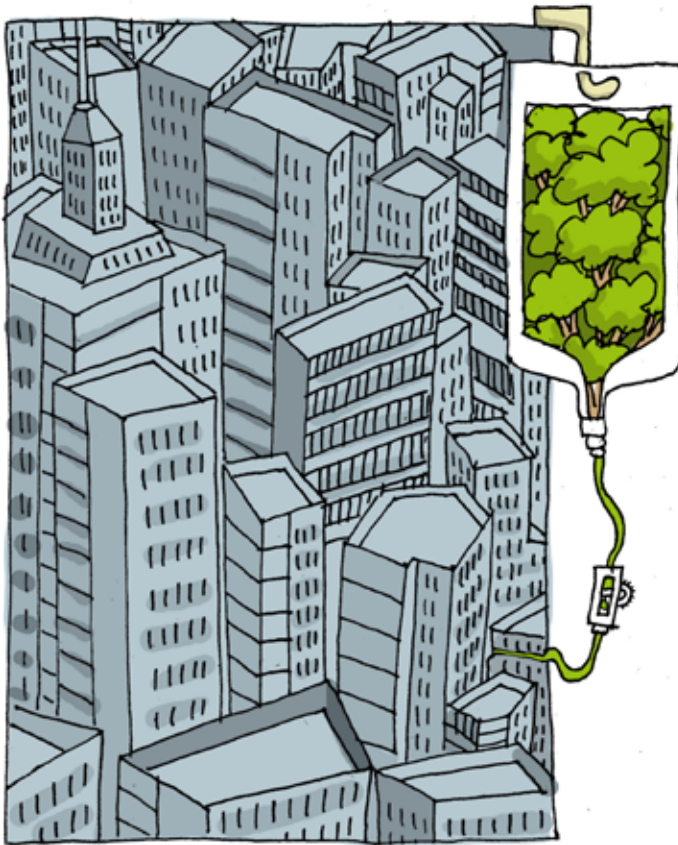

Calor, botxí (Caldo, boia)
Andrea Pechia
Itàlia

Similitud incómoda

Carlos Manuel Rodríguez Hernández
Espanya

Alfredo Lorenzo Martirena Hernández

Planeta en UCI
Alfredo Lorenzo Martirena Hernández
Cuba

Licuada
Elena Ospina
Colòmbia

Moderna arca de Noe
Edwin Perales Gonzalez
Perú

Nueva sinfonía
David Vela Cervera
Espanya

Ganadería
Elena Ospina
Colòmbia

Termòmetre
Darko Driljevic
Montenegro

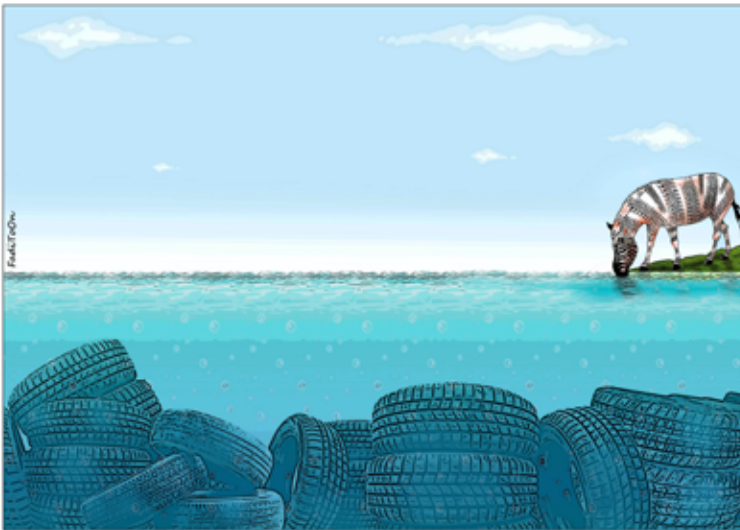
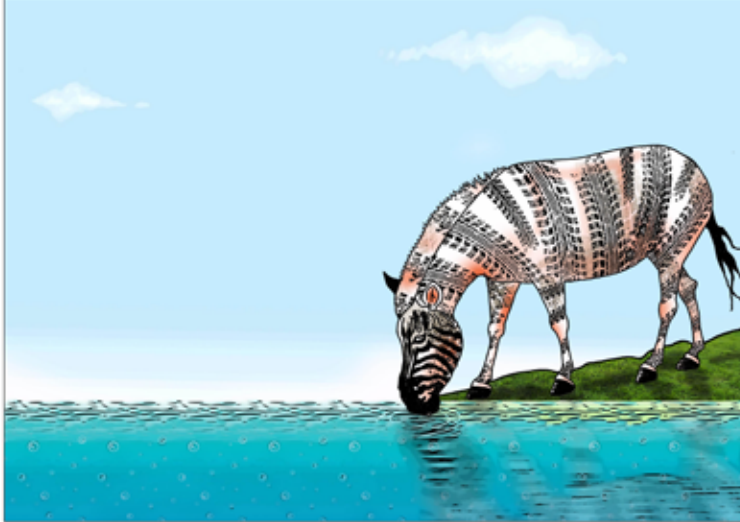

Zampoña
Eray Özbek
Turquia

Desertización provocada
Enrique Pérez Penedo
Espanya

Leaving our marks on nature

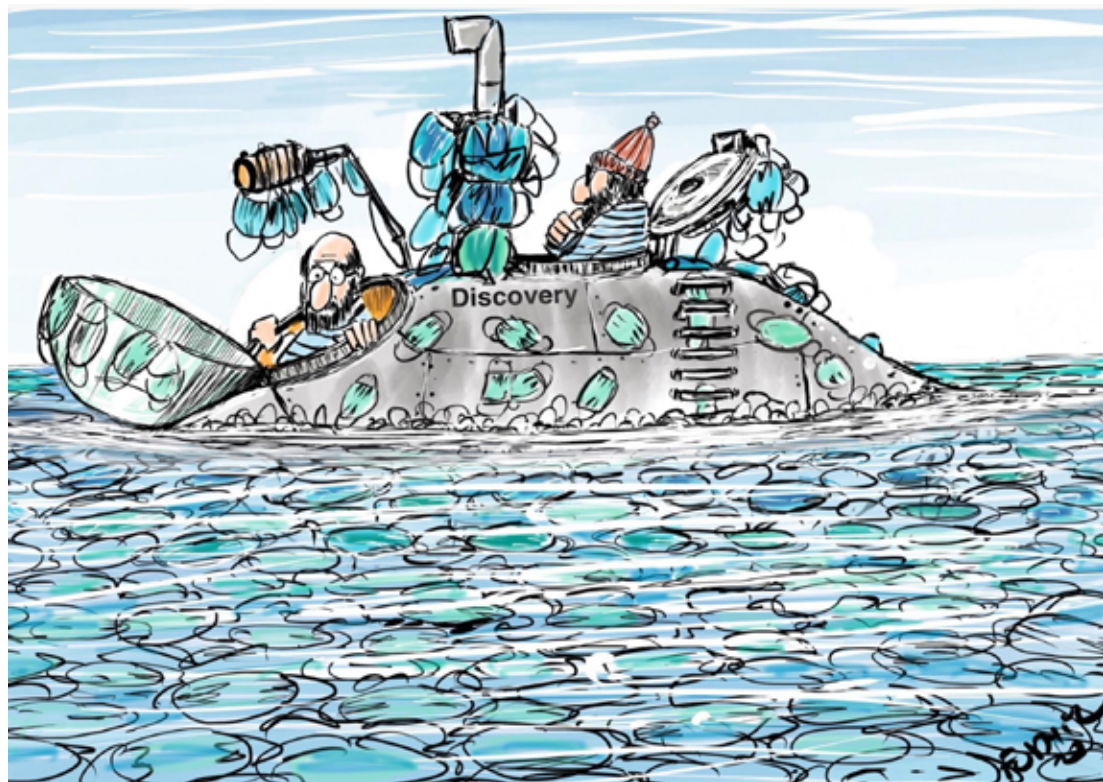
Fadi Abou Hassan
Palestina/Noruega

Plato del día-minería
Elena Ospina
Colòmbia

Petry and Crisan
Horia Crișan & Bodgan Petry
Romania

Sense títol
Hakem Fodil
Algèria

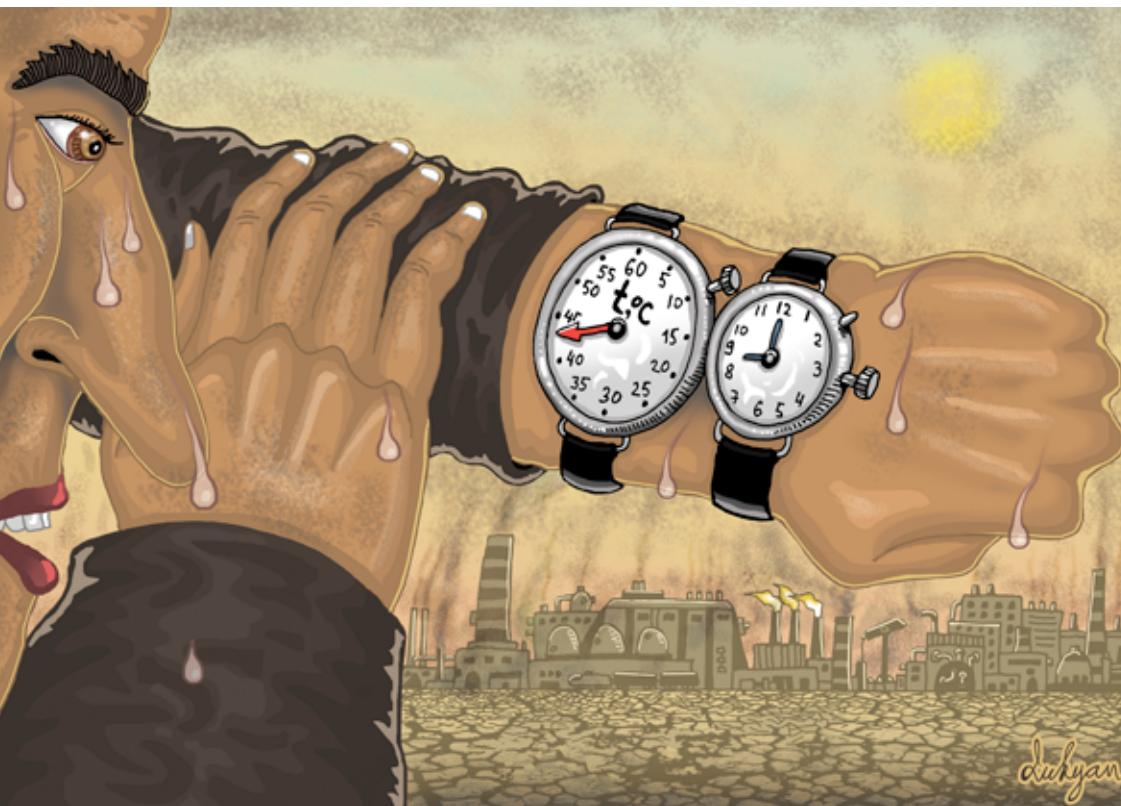

©FRANTIŠEK CZANNER

Angry Earth
František Czanner
Eslovàquia

Inundació (poplavaaa)
Ivanina Goran Celicanin
Sèrbia

Watch
Igor Lukyanchenko
Ukraine

Climate change
Fadi Abou Hassan
Palestina/Noruega

Last snow
Izabela Kowalska-Wieczorek
Polònia

Sense títol
Jan Tomaschoff
Alemanya

Causa i efecte
Harca · Juli Sanchis Aguado
 Espanya

Polución de la ciudad

J. Bosco · Joao Bosco Jaco de Azevedo
Brasil

Letter
Kaan Saatci
Turquia

Sense títol
Konstantin Kazanchev
Ucraïna

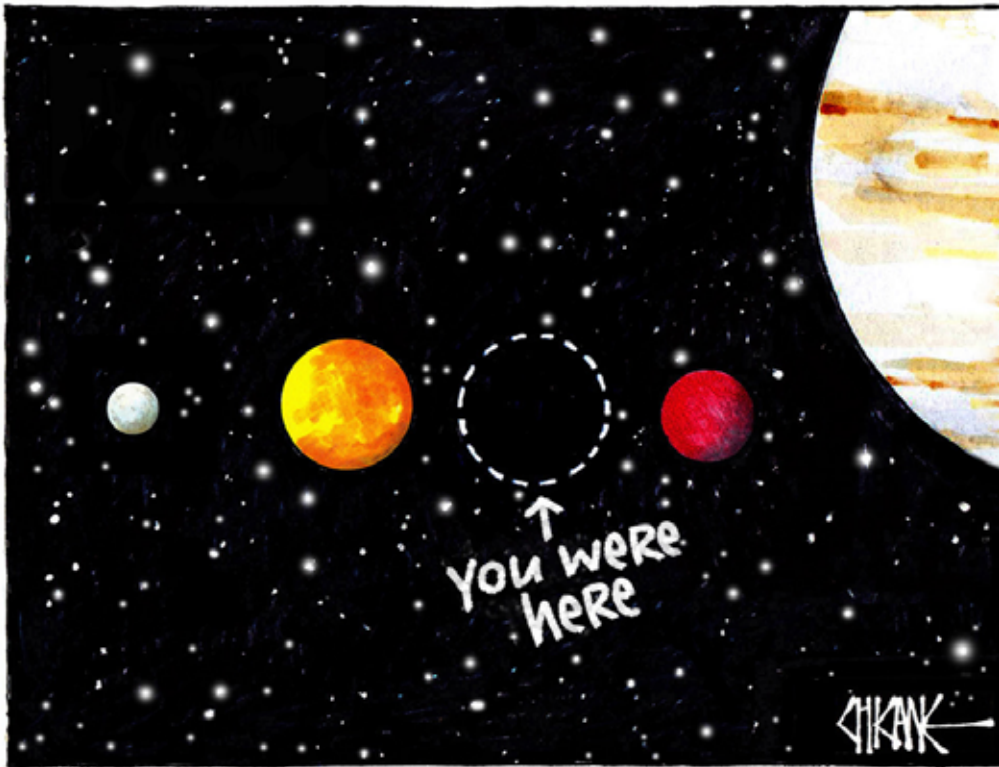

The Earth
Maya Tcholakova
Bulgària

Sente títol

Menta · Luís R. Mendiguren Tarrés
Catalunya (Espanya)

Climate change, you were here

Mark Winter
Regne Unit (UK)

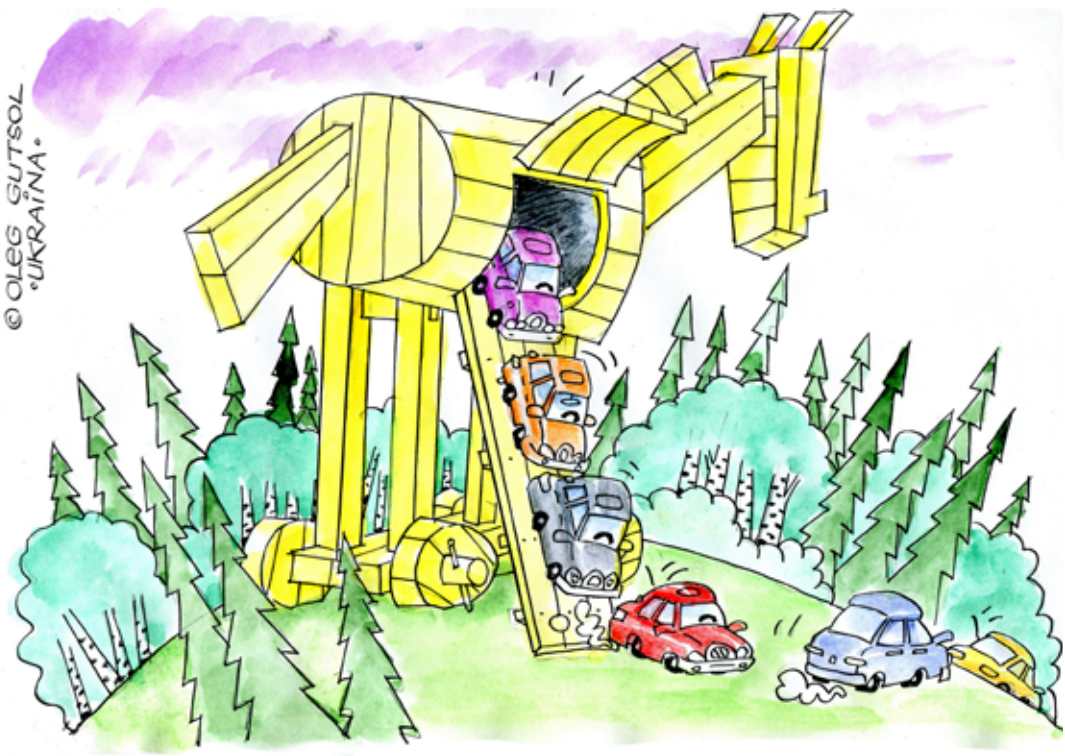
The experts

Arriaga · Manuel Arriaga
Espanya

Factory
Kaan Saatci
Turquia

© OLEG GUTSOL
"UKRAINA"

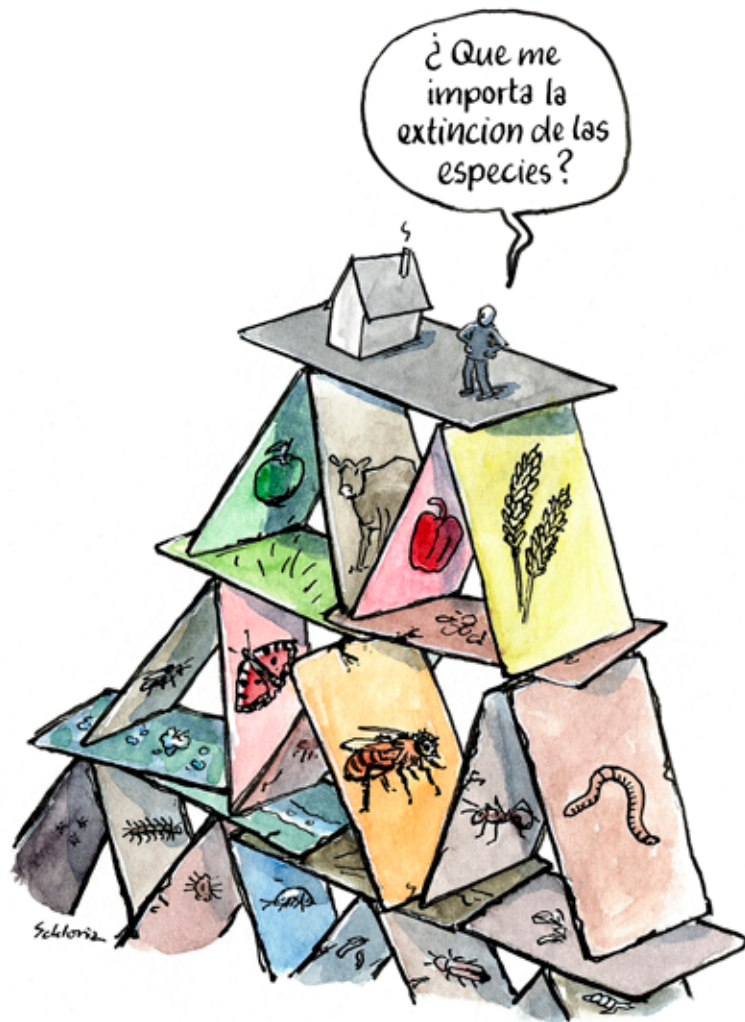

Sense títol
Oleg Gutsol
Ucràina

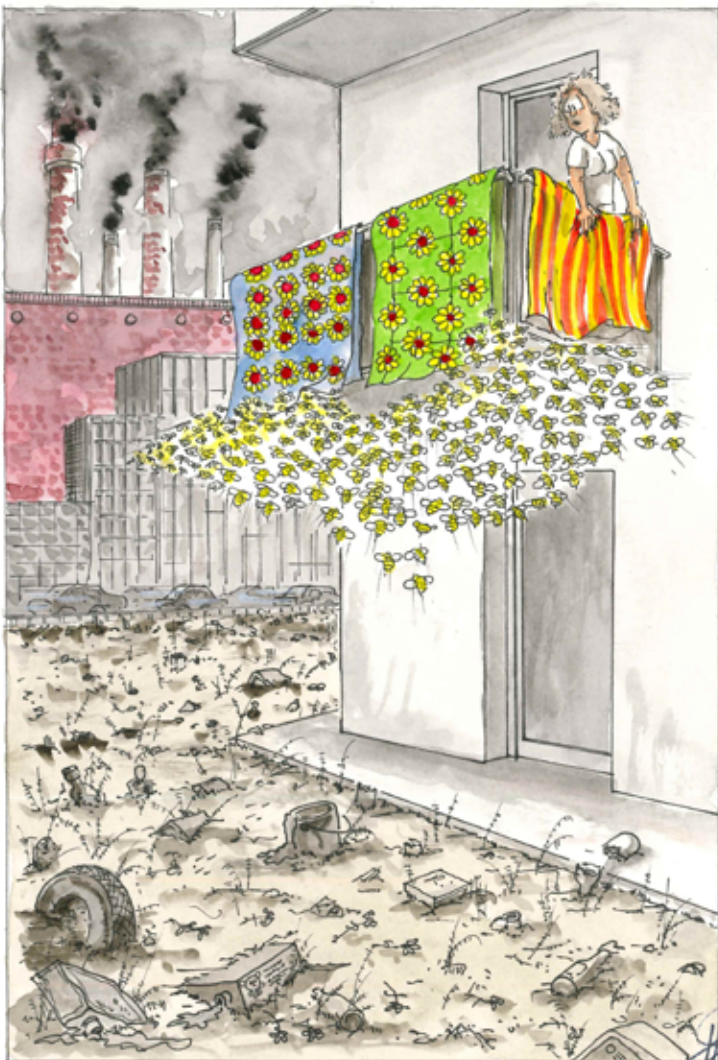

R. B. - 27/05/20

Sense títol
René Bouschet
França

Baraja
Stefan Haller
Suïssa

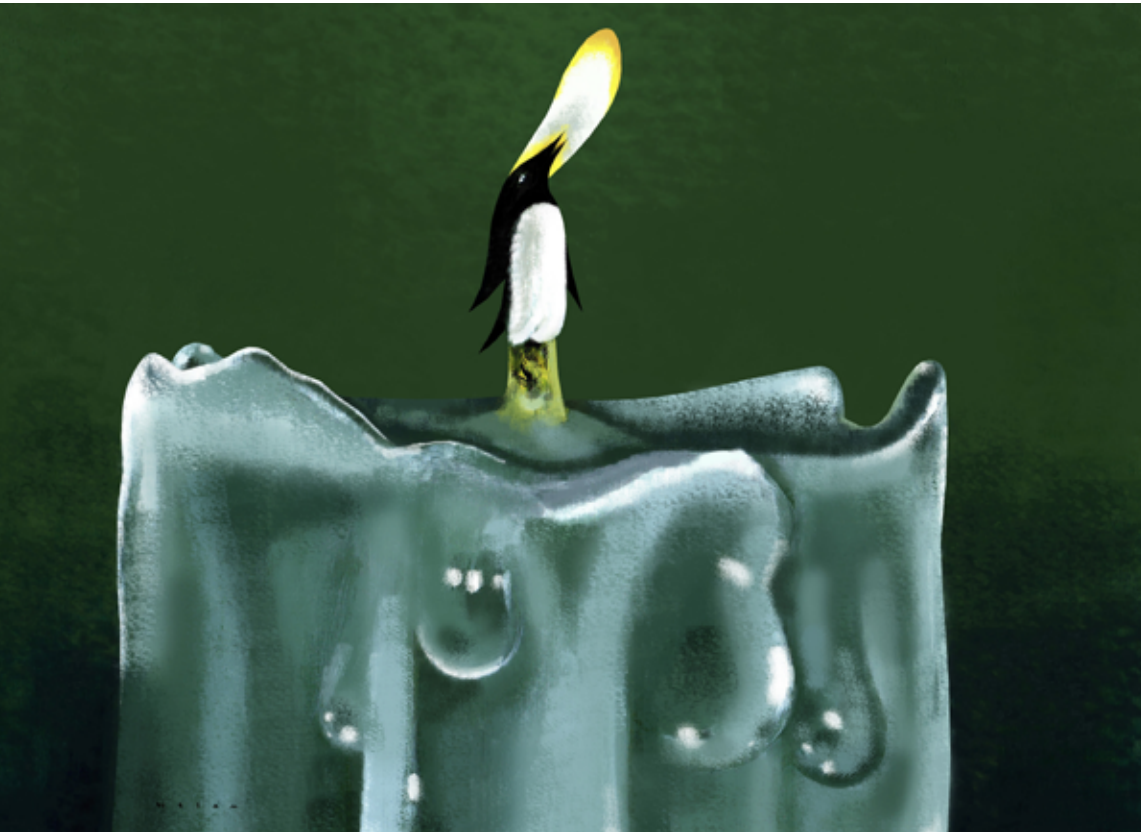

S. O. S.

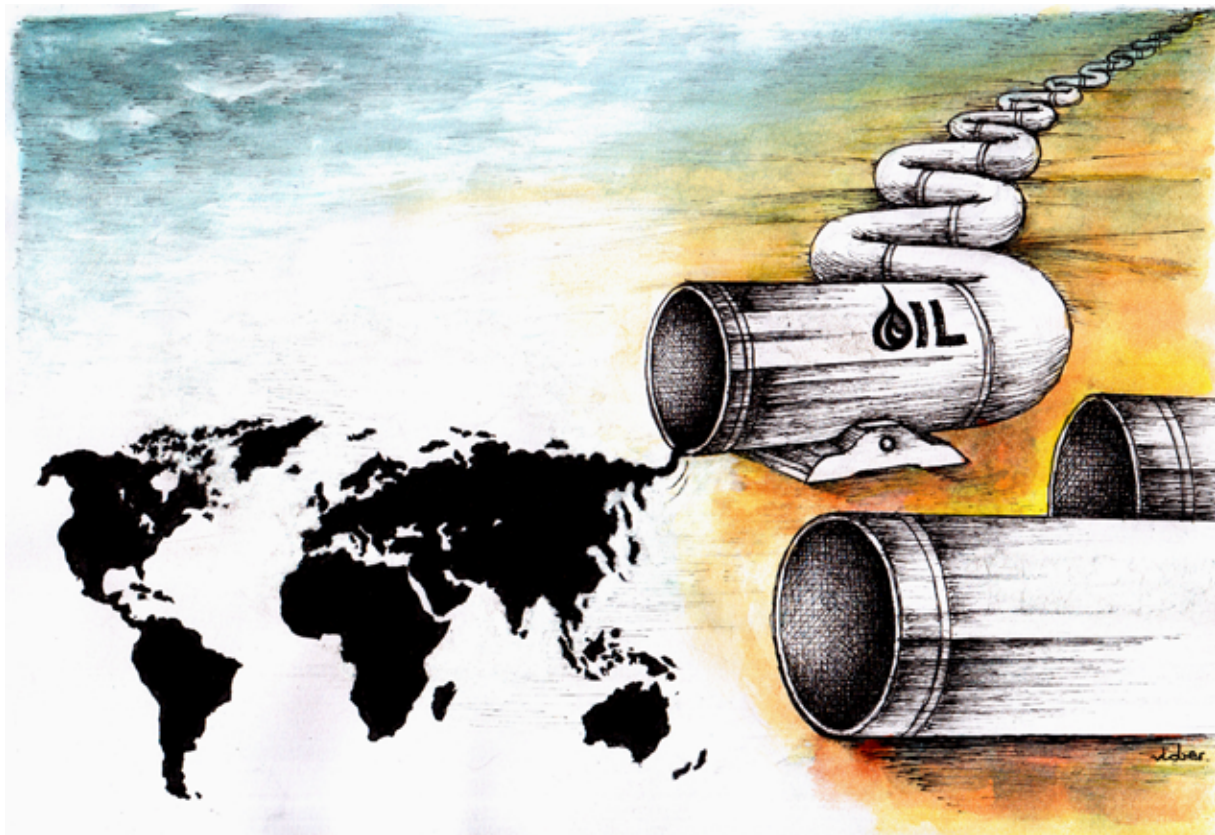
SOS
Tasser Friedrich
Itàlia

The last drop
Naser Nargessi
Iran

Penguin and Global Warming
Wesam Khalil
Egipte

Sense títol

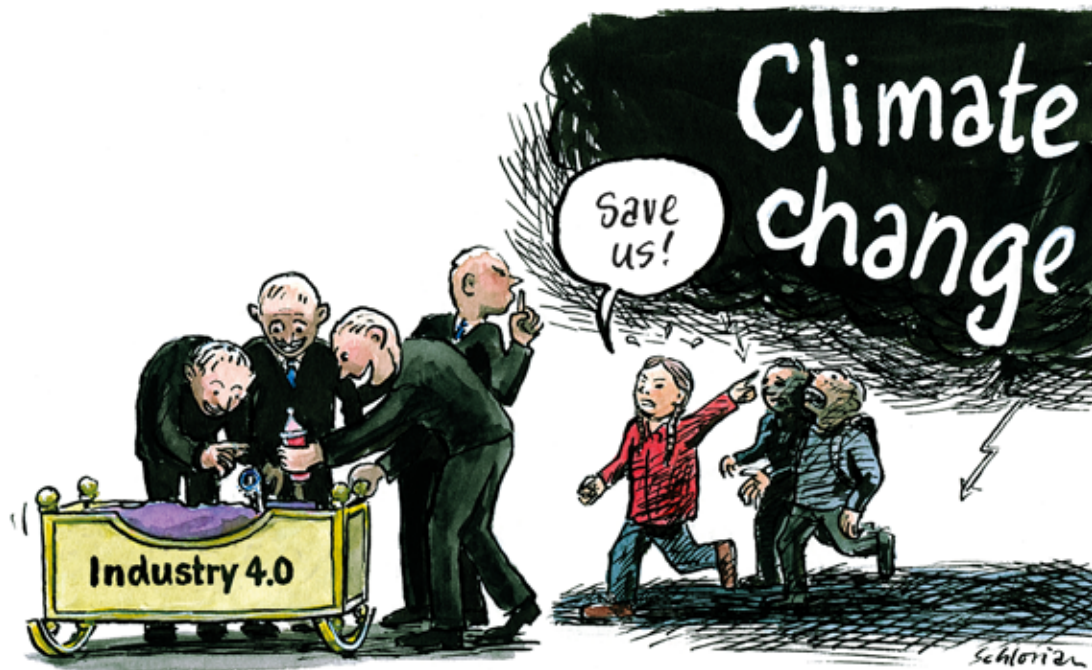
Vlader · Vladimiras Beresniovas

Lituània

For saving the planet cut here
Yoemnis Batista Del Toro
Cuba

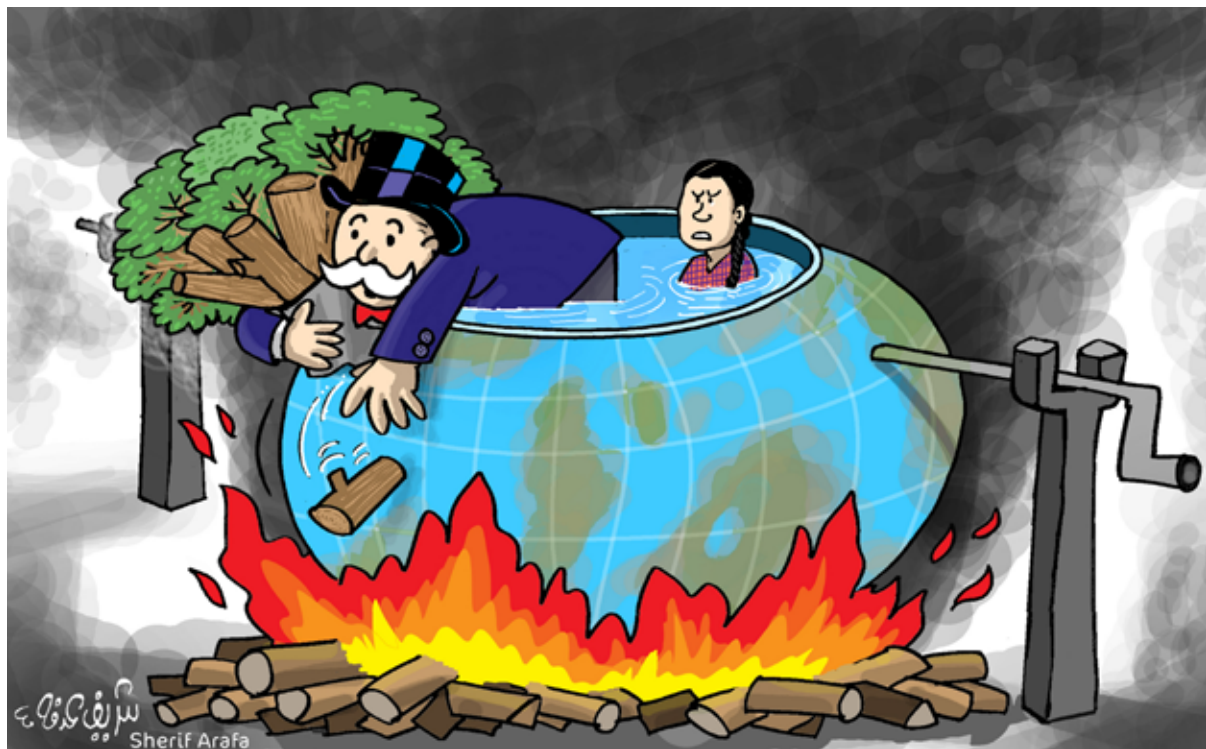

Industry 4.0
Stefan Haller
Süßa

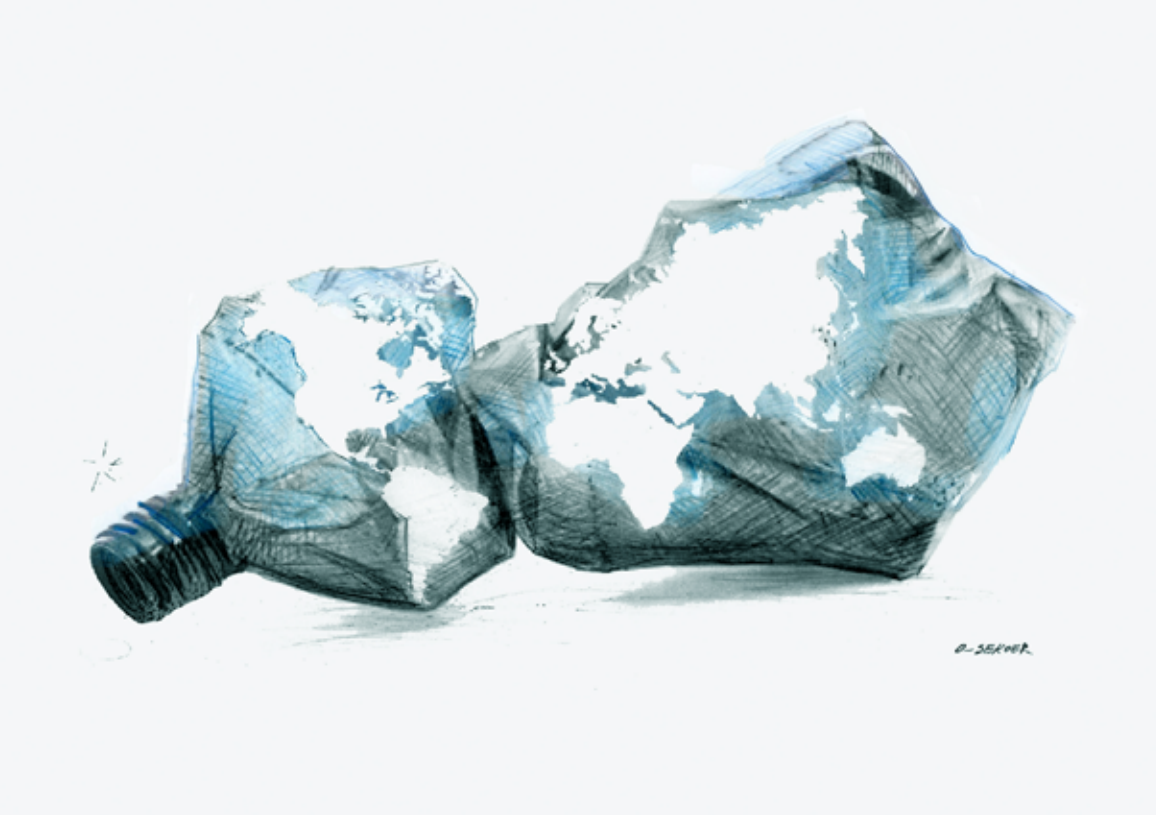
EL IMPACTO

El impacto
Eneko · Eneko Las Heras
Espanya

Sense títol
Sherif Arafa
Egipte

Cantimplora (waterfles)
Luc Descheemaeker
Bèlgica

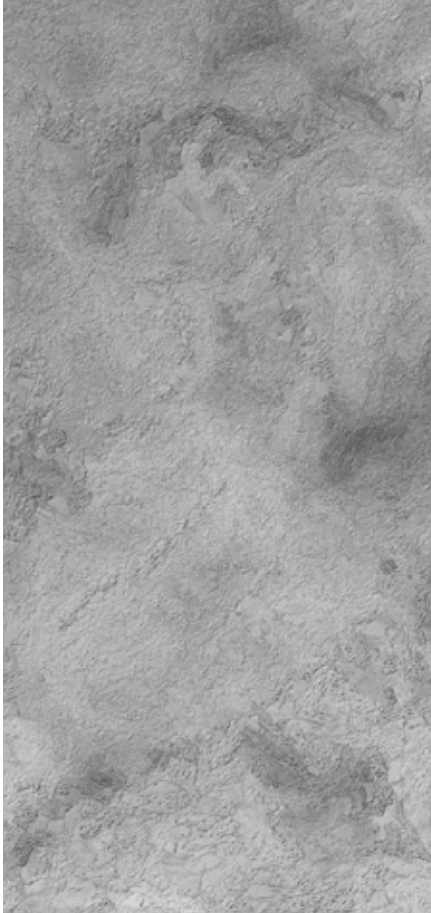

“Il·lustrar els Drets Ambientals ens ajuda a transformar. Gràcies per sumar-t’hi.”

“Ilustrar los Derechos Ambientales nos ayuda a transformar. Gracias por sumarte.”

“Illustrating the Environmental Rights helps us to transform. Thanks for joining.”

“Illustrer les Droits Environnementaux nous aide à transformer. Merci pour ta participation.”

Emergència climàtica: s'està plantejant una transició amb justícia global?

La tercera dècada del segle XXI ha començat marcada per l'emergència sanitària provocada per la propagació de la COVID19. En realitat, ens trobem en un moment històric de creuament d'emergències que fan que l'acció prengui caràcter d'urgència. L'informe especial sobre canvi climàtic del Panell Intergovernamental sobre Canvi Climàtic¹ (IPCC per les seves sigles en anglès), publicat el 8 d'octubre de 2018, deia, precisament que aquesta dècada és clau per la lluita contra l'emergència climàtica. No actuar podia comportar una amenaça sense precedents.

Dit això, la majoria de propostes de les institucions per transitar cap a una societat baixes en emissions i la neutralitat climàtica pel 2050 posen l'accent en la tecnologia, en un canvi tecnològic cap a

energies renovables i mobilitat elèctrica. Però, és possible aquest canvi tecnològic a nivell global? Quines són les seves conseqüències? Es pot fer amb justícia social, ambiental i global?

Article

¹ https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/sites/2/2019/09/IPCC-Special-Report-1.5-SPM_es.pdf

Els límits biofísics

La primera cosa a tenir en compte és que vivim en un planeta amb recursos limitats. Plantejar una transició tecnològica de l'escala i l'abast que es proposa ha de posar en l'equació aquesta consideració. L'ordre de magnitud de la demanda de matèries primeres per fabricar la tecnologia pot topiar amb això que anomenem límits biofísics: la demanda és més gran que les reserves de matèries primeres.

Si prenem com a referència l'estudi "Responsible minerals sourcing for renewable energy" encarregat per Earthworks l'any 2019 a l'Institute for Sustainable Futures (ISF)², podem veure

com conclou que "la demanda acumulada per a energies renovables i tecnologies d'emmagatzemament podria excedir les actuals reserves de cobalt, liti i níquel".

Els conflictes socioambientals

Aquest previsible augment de la mineria a escala global porta associada una confrontació entre les necessitats del model econòmic i les persones i els territoris que hi habiten. El mateix informe de l'ISF que mencionàvem anteriorment afirma que "caldrà una nova mineria per satisfer la demanda a curt termini, i hi ha noves mines que ja estan en desenvolupament vinculades amb les energies renovables

per extreure cobalt, coure, liti, terres rares, níquel, etc. Si no són gestionades amb responsabilitat, tenen el potencial de generar impactes socials i ambientals".

L'Atlas Global de Justícia Ambiental (EJOLT)³, elaborat per investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona, registra 648 conflictes socioambientals a escala global relacionats amb la mineria. Entre aquests, ja apareixen conflictes amb les matèries primeres crítiques necessàries per a la transició energètica: des de la lluita dels treballadors de la mina de cobalt de Bouazar, al Marroc, que denuncien unes condicions de treball properes

² L'ISF és una organització d'investigació interdisciplinària i de consultoria de la University of Technology Sydney. Earthworks és una ONG dedicada a la protecció de les comunitats i el medi ambient dels impactes negatius de la mineria (mineral i d'energia) a la vegada que promou solucions sostenibles.

³ Environmental Justice Atlas (s.d.), *EJAtlas – Global Atlas of Environmental Justice*. Recuperat de <https://ejatlas.org/>

a l'esclavitud⁴, fins a la contaminació de l'aigua i dels ecosistemes de les mineres Glencore-Katanga al Congo⁵, amb amenaces i violència contra activistes. Altres greus conflictes actuals són les pluges àcides i les emissions de diòxid de sofre provocades també per Glencore a Zàmbia⁶, les lluites del poble indígena

Karonsi'e Dongi contra la minera Vale, S. A., a Indonèsia⁷ i el conflicte obert pels recursos de liti al desert de sal d'Uyuni, Bolívia⁸, amb una forta pugna entre l'activitat extractiva i la protecció de l'aigua i el turisme que beneficia les poblacions locals.

La vessant més dura dels

conflictes socioambientals es reflecteix en l'informe "Defensant el demà"⁹. L'estudi revela que l'any 2019 va ser el més fatídic per als defensors del territori i el medi ambient. 212 activistes van ser assassinats i el sector més implicat va ser el

4 Maroun, C., *Cobalt Mining in Bouazar and worker's struggle, Morocco*, 18 d'agost de 2019. Recuperat de <https://ejatlas.org/conflict/illegal-animal-trafficking-iraq>

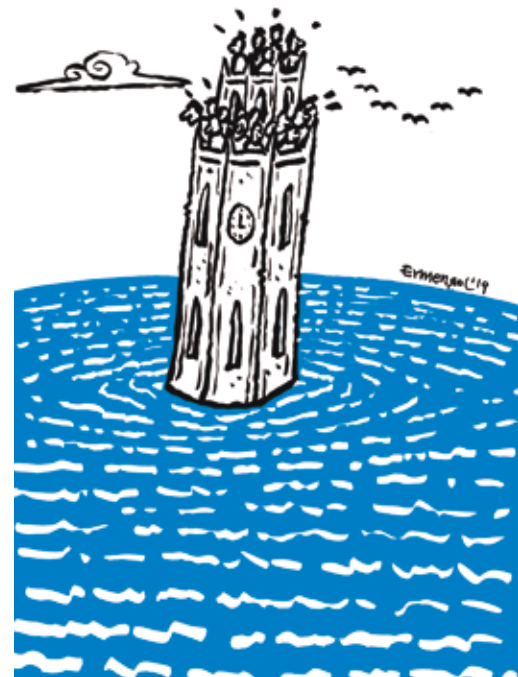
5 Campaña Global para Desmantelar el Poder de las Transnacionales; Transnational Institute; Amigos de la Tierra Internacional, *Glencore-Katanga Mining Ltd., Democratic Republic of Congo (DRC)*, 19 de febrer de 2019. Recuperat de <https://ejatlas.org/conflict/glencore-katanga-mining-ltd-in-the-democratic-republic-of-congo-drc>

6 Campaña Global per Desmantellar el Poder de les Transnacionals; Transnational Institute; Centre for Trade Policy and Development (CTPD), *PPT case: Glencore copper and cobalt mining, Zambia*, 18 d'agost de 2019. Recuperat de <https://ejatlas.org/conflict/glencore-in-zambia>

7 Glynn, T.; ICTA-UAB, *Karonsi'e Dongi people and Vale mine in Sorowako, Sulawesi, Indonesia*, 18 d'agost de 2019. Recuperat de <https://ejatlas.org/conflict/karonsie-dongi-people-and-vale-mine-in-sorowako-sulawesi-indonesia>

8 Pérez, M.A., *Extracción de Lito en el Salar de Uyuni, Bolivia*, 18 d'agost de 2019. Recuperat de <https://ejatlas.org/conflict/extraccion-de-lito-en-el-salar-de-uyuni-bolivia>

9 Global Witness, *Defending tomorrow. The climate crisis and threats against land and environmental*, 2020. Recuperat de https://www.globalwitness.org/documents/19938/Defending_Tomorrow_EN_high_res_-_July_2020.pdf

de la mineria, amb 50 persones mortes. Si s'analitzen les dades de la repressió desagregades per gènere, es veu com les dones assumeixen les tasques de cura, reproducció social i de sostenibilitat de la comunitat, i s'encarreguen de la cura de fills i persones grans, de l'alimentació, la salut i el benestar social; i són excloses i silenciades en els processos de decisió quan arriben els projectes extractius. En el cas que accedeixin a posicions de visibilitat pública, pateixen amenaces específiques que van des del descrèdit personal sobre les seves vides privades fins a la violència sexual, i se les estigmatitza per anar en contra dels rols tradicionals de gènere¹⁰.

¹⁰ Global Witness explica les situacions viscudes per dones com Cressida Kuala (Papua Nova Guinea), Francia Márquez (Colòmbia) i Bai Bibyaon Ligkayan Bigkay (Filipines) per la seva lluita contra projectes de mineria.

Transició amb justícia global?

Certament, els plantejaments de la transició que posa al centre de l'acció la tecnologia sense qüestionar el model que la promou, aprofundeix relacions neocolonials i viola drets humans i ambientals. Això no és quelcom futur, això passa a l'actualitat. D'aquí que es necessari preguntar-nos quin grau de responsabilitat volem assumir d'aquesta realitat? Quins camins alternatius podem trobar?

La sortida més certera és construir, al Nord Global, unes societats del decreixement que siguin capaces de reduir dràsticament el seu consum energètic i material. Abandonar la societat del consum pel

consum i retrobar nous satisfactors per les nostres necessitats. Tot això amb un diàleg constant amb les nostres companyes del Sud. Només d'aquesta manera hi haurà espai per una transició amb justícia global.

Alfons Pérez, membre de l'Observatori del Deute en la Globalització

Aquest text recull els arguments principals del llibre **"Pactes Verds en temps de pandèmies. El futur es disputa ara"** disponible: https://odg.cat/wp-content/uploads/2021/02/PACTESVERDS-CAT_ONLINE-1.pdf

II·lustració: Ermengol | Acció SOS Clima.
Setembre 2019, Lleida.

SOS Clima
Sense planeta no hi ha futur

Fotografia: Llibert Rexach i Roure | Acció SOS Clima. Setembre 2019, Lleida.

Organitza:

Coordinadora d'ONG
i altres Moviments
Solidaris de Lleida

www.coordinadora-ongd-lleida.cat

Amb el suport:

Agència Catalana
de Cooperació
al Desenvolupament

Generalitat
de Catalunya

I la col·laboració:

Diputació de Lleida
La força dels municipis

Ajuntament de Lleida